

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ

Кооперативная ул., 5, пос. ж/д станции
Высокая Гора, Высокогорский район,
Республика Татарстан, 422700

Кооперативная ур, 5. Биектау т/ю
станциясе поселогы, Биектау районы,
Татарстан Республикасы, 422700

Тел.: +7 (84365) 2-30-61, e-mail: biektau@tatar.ru, www.vysokaya-gora.tatarstan.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
23.03.2026

КАРАР
№ 271

**«2026 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль
районында жәмәгать тәртибен тәэмин итү һәм жинаятьчелеккә каршы
көрәш» муниципаль программасын раслау турында**

«Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 16 октябрдәге 764 номерлы карары белән расланган «Жәмәгать тәртибен тәэмин итү һәм жинаятьчелеккә каршы көрәш» Татарстан Республикасы Дәүләт программасы нигезендә, хокук бозуларны профилактикалау системасының нәтижәлеген арттыру, жәмәгать тәртибен һәм куркынычсызлыгын, Биектау муниципаль районы территориясендә яшәүче гражданның тормышы һәм тынычлыгы сакланганлыгы дәрәжәсен арттыру максатларында, Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР БИРӨ:**

1. Кушымтада бирелгән «2026 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында жәмәгать тәртибен тәэмин итү һәм жинаятьчелеккә каршы көрәш» муниципаль программасын расларга.

2. Биектау муниципаль районы Финанс-бюджет палатасына ел саен чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджетын формалаштырганда муниципаль программа чараларын гамәлгә ашыруга акчаларны мөмкинлекләрне исәпкә алып һәм Биектау районы бюджетыннан әлеге максатларга юнәлдерелә торган акчалар чикләрендә кертергә.

3. Әлеге карарны Интернет челтәрендә Биектау муниципаль районының рәсми сайтында <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында: <http://pravo.tatarstan.ru> урнаштырып игълан итәргә.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә һәм 2026 елның 1 гыйнварыннан барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә кагыла.

5. Әлеге қарарның үтәлешен контрольдә тотуны социаль мәсьәләләр буенча Башкарма комитет жітәкчесе урынбасары Р.Р. Сабиржановқа йөкләргә.

Жітәкче вазыйфаларын башкаручы

М.Р. Булгаков

Татарстан Республикасы
Биектау муниципаль районы
Башкарма комитетының
23.03.2026 271 нче номерлы карары
расланды

**«2026 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль
районында жәмәгать тәртибен тәмин итү һәм
жинаятьчелеккә каршы көрәш»
муниципаль программасы**

ПРОГРАММАНЫҢ ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2026 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында жәмәгать тәртибен тәмин итү һәм жинаятьчелеккә каршы көрәш» муниципаль программасы (алга таба - Программа)
Программаның заказчысы	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның максаты	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында жинаятьчелеккә каршы көрәшнән, жәмәгать тәртибен саклауның һәм жәмәгать куркынычсызлыгын тәмин итүнең сыйфатын һәм нәтижәлелеген арттыру
Программаның бурычлары	Биектау муниципаль районында хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау эшчәнлеген камилләштерү; Татарстан Республикасында наркотикларны законсыз тарату һәм медицинасыз наркотиклар куллануның масштабларын киметү.
Ярдәмче программалар исемлеге	1. "2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау эшчәнлеген оештыру";

	2. "2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы халкы арасында наркоманияне профилактикалау";		
Программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2026 - 2028 еллар: I этап - 2026 ел, 2027 ел; II этап - 2028 ел.		
Программаны елларга һәм чыганаclarга бүлеп финанслау күләмнәре	Программаны финанслауның гомуми күләме 16 636,4 мең сум тәшкил итә, шул исәптән өстәмә керем хисабына 2 811,00 мең сум.		
	Ел	Район бюджеты чаралары (мең сум)	Өстәмә керемнәр хисабына (мең сум)
	2026	5338,5	937,00
	2027	5538,6	937,00
	2028	5759,3	937,00
	Барысы	16636,4	2811,0
	Искәрмә: финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм, тиешле бюджетларның мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш		
Программаның максатларын һәм бурычларын (нәтижеләрне бәяләү индикаторлары) еллар буенча һәм Программаның бюджет нәтижелелеге күрсәткечләрен гамәлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтижеләре	Программа чараларын гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: жинаятьләр санын (динамикасын) кыскартырга; 2028 елга тикшерелгән жинаятьләрнең гомуми санында элек хөкем ителгән затлар тарафыннан кылынган жинаятьләрнең чагыштырма авырлыгын кыскарту; 2028 елга жинаятьләрнең гомуми санында тикшерелгән авыр һәм аеруча авыр жинаятьләр өлешен арттыру.		

**1. ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ӨЛКӘСЕНӘ ГОМУМИ ХАРАКТЕРИСТИКА.
ТӨП МӘСЬӘЛӘЛӘР ҺӘМ АЛАРНЫ ХӘЛ ИТҮ ЮЛЛАРЫ**

Россия Федерациясе Президентының "Россия Федерациясенә Милли иминлек стратегиясе турында" 2021 елның 2 июлендәге 400 номерлы Указы белән расланган Россия Федерациясе милли иминлеге стратегиясе, Россия Федерациясе Президентының 2013 елга Россия Федерациясе Федераль Собраниясенә 2013 елның 12 декабрдәге Юлламасы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2014 елның 15 апрелдәге 345 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясенә Милли иминлек стратегиясе белән төп стратегик максат - жинаятьчелеккә, жәмәгать тәртибен, милкен саклауның сыйфатын һәм нәтижәләлеген арттыру, юл хәрәкәте иминлеген һәм куркынычсызлыгын тәмин итү, шулай ук Россия Федерациясе эчке эшләр органнарына халыкның ышанычын арттыру билгеләнде.

Бу максатка ирешү өчен беренче чираттагы бурычларның берсе - халыкның имин тормыш эшчәнлеген өчен шартлар тудыру, шәхесне, жәмгыятьне һәм дәүләтне жинаятьчел һөжүмнәрдән ышанычлы яклауны тәмин итү.

Соңгы елларда тупланган иминлек тәмин итү бурычларын гамәлгә ашыру тәҗрибәсе әлеге эштә комплекслы якин килүне кертү кирәклегенә турында нәтижәгә китерә.

2. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП МАКСАТЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ. ПРОГРАММАНЫҢ КӨТЕЛГӘН АХЫРГЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН ТАСВИРЛАУ, АНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУНЫҢ СРОКЛАРЫ ҺӘМ ЭТАПЛАРЫ

Программаны гамәлгә ашыруның максаты - Татарстан Республикасында жинаятьчелеккә каршы көрәшнә, жәмәгать тәртибен саклауның һәм жәмәгать куркынычсызлыгын тәмин итүнең сыйфатын һәм нәтижәләлеген арттыру.

Программа максатына ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү таләп ителә:

Биектау муниципаль районында хокук бозуларны һәм жинаятьләргә профилактикалау эшчәнлеген камилләштерү;

Татарстан Республикасында наркотикларны законсыз тарату һәм наркотикларны медицинасыз куллануның масштабларын киметү;

Программа бурычларын хәл итү өчен түбәндәгеләргә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру каралган:

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы территориясендә жинаятьчелек дәрәжәсен киметү;

наркотикларның законсыз әйләнешен чикләү буенча хокук саклау органнары эшенә нәтижәләлеген күтәрү.

Программа чараларының нәтижәләлеген бәяләү өчен түбәндәге күрсәткечләрдән файдаланырга тәкъдим ителә:

жинаятьләр саны (динамикасы);

тикшерелгән жинаятьләргә гомуми санында элек хөкем ителгән затлар тарафыннан кылынган жинаятьләргә чагыштырма авырлыгы;

террорчылык һәм экстремизм күренешләре белән хокук саклау органнарының көрәш чараларын житәрлек буларак бәяләүче халык өлеше;

наркожинаятьләргә тикшерелгән гомуми санында тикшерелгән авыр һәм аеруча авыр жинаятьләр өлеше.

Программаны гамәлгә ашыру срогы - 2026 - 2028 еллар:

2026 - 2028 еллар:

I этап - 2026 ел, 2027 ел;

II этап - 2028 ел.

3. ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ МЕХАНИЗМЫ

Программаның планлаштырылуын, үзара хезмәттәшлекне, координацияне һәм үтәлешенә гомуми контрольне Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты гамәлгә ашыра, ул ел саен максатчан күрсәткечләрне һәм программа чараларына чыгымнарны, Программаны гамәлгә ашыру механизмын һәм башкаручылар составын төгәлләштерә, Программаны үтәүнең барышы турында башкаручылардан белешмәләр соратып ала.

Программаны гамәлгә ашыру, аларны үтәү срокларын, бюджет ассигнованиеләрен, шулай ук чыгымнар турында мәгълүматны күрсәтеп, Программаның чаралары исемлеген үз эченә алган еллык план нигезендә гамәлгә ашырыла. Җаваплы затлар аларның үтәлешен шулай ук ел саен эшләнгән план нигезендә гамәлгә ашыралар.

Ярдәмче программаларга үзгәрешләр кертү җаваплы башкаручылар тарафыннан гамәлгә ашырыла. Ярдәмче программадагы үзгәрешләр турында җаваплы башкаручылар Биектау муниципаль районы Башкарма комитетына хәбәр итәләр.

4. ПРОГРАММАНЫҢ ИКЪТИСАДЫЙ, СОЦИАЛЬ ҺӘМ ЭКОЛОГИК НӘТИҖӘЛӘЛЕГЕН БӘЯЛӘУ

Программа чараларын үтәү түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

районда криминоген хәлне тотрыкландырырга, жинаятьчелекнең һәм аерым юнәлешләр буенча башка тискәре күренешләрнең үсешен нейтральләштерергә һәм шуның белән халыкның тормыш иминлегенең реаль дәрәжәсен күтәрү өчен шартлар тудырырга;

наркотикларга ихтыяжны профилактик, дөвалау һәм реабилитация эше системасын камилләштерү, шулай ук жәмгыятьтә наркотиклар кулланырга карата тискәре мөнәсәбәт формалаштыру юлы белән киметергә.

«2026 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында жәмәгать тәртибен тәмин итү һәм жинаятьчелеккә каршы көрәш» муниципаль программасына 1 нче кушымта

**«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау эшчәнлеген оештыру»
Ярдәмче программасы**

1. Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2026-2028 елларга Биектау муниципаль районында хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау эшчәнлеген оештыру (алга таба – Ярдәмче программа-1)
Ярдәмче программа-1нең жаваплы башкаручысы	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты
Ярдәмче программа-1нең үзара башкаручылары	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты, Россия Эчке эшләр министрлыгының Биектау районы буенча бүлеге
Ярдәмче программа-1не гамәлгә ашыру сроклары	2026-2028 еллар
Ярдәмче программа-1нең этаплары	Каралмаган
Ярдәмче программа-1нең максатлары	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау эшчәнлеген камилләштерү
Ярдәмче программа-1нең бурычлары	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы территориясендә жинаятьчелек дәрәжәсен киметү; балигъ булмаганнар белән эшләнең инновацион формаларын һәм ысулларын куллану, балаларны һәм яшьләрне әхлакый һәм патриотик тәрбияләүне активлаштыру һәм камилләштерү; хөкем ителгәннәрне иректән мөхрүм итү урыннарыннан азат итүгә эзәрләүне оештыру; жәмәгать иминлеген тәмин итүдә эчке эшләр органнары эшчәнлеген оештыру һәм жәмәгать урыннарында хокук тәртибен һәм куркынычсызлыкны тәмин итү һәм жинаятьләрне

	<p>ачу өчен заманча техник чаралар кертү; урамнарда хокук тәртибен тээмин итү; мэгълүмат-телекоммуникация технологияларен алга таба – ИТТ кулланып кылынган хокук бозуларны профилактикалау</p>
<p>Ярдәмче программа-1нең ахыргы нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлеге</p>	<p>100 мең кешегә кылынган жинаятьләр саны (динамика); гомуми тикшерелгән жинаятьләр санында балигъ булмаганнар кылган жинаятьләрнең чагыштырма авырлыгы, берәмлек; тикшерелгән жинаятьләрнең гомуми санында элек хөкем ителгән затлар тарафыннан кылынган жинаятьләрнең чагыштырма авырлыгы, берәмлек; теркәлгән жинаятьләрнең гомуми санында урамнарда һәм жәмәгать урыннарында кылынган, чагыштырма авырлыгы, берәмлек.</p>
<p>Ярдәмче программа-1не ресурслар белән тээмин итү</p>	<p>Бюджет акчалары исәбеннән ярдәмче программаны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме 16309,4 мең сум тәшкил итчәк, 2550,00 мең сумы өстәмә керемнәр исәбеннән, шул исәптән еллар буенча: 2026 ел – 5229,5 мең сум, өстәмә керемнәр исәбеннән 850,00 мең сум; 2027 ел – 5429,6 мең сум, өстәмә керемнәр исәбеннән 850,00 мең сум; 2028 ел – 5650,3 мең сум, өстәмә керемнәр исәбеннән 850,00 мең сум; Программа чаралары исемлеген, ирешелгән нәтижеләр нигезендә аларны гамәлгә ашыру этапларын төгәлләштерүне исәпкә алып, тиешле финанс елына бюджет проектын формалаштырганда жирле бюджеттан бүлеп бирелгән акчалар күләме фаразлау характерында була һәм тиешле тәртиптә ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.</p>
<p>Ярдәмче программа-1не гамәлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтижеләре</p>	<p>Ярдәмче программа-1 чараларын гамәлгә ашыру 2028 елга, 2026 ел белән чагыштырганда, түбәндәгеләрне кыскартуга ирешергә мөмкинлек бирәчәк: 100 мең кешегә кылынган жинаятьләр санын, 370 берәмлеккә кадәр; тикшерелгән жинаятьләрнең гомуми санында балигъ булмаганнар кылган жинаятьләрнең чагыштырма авырлыгы, 1,5 процентка кадәр;</p>

	<p>тикшерелгән жинаятьләрнең гомуми санында элек хөкем ителгән затлар кылган жинаятьләрнең чагыштырма авырлыгы, 26,8 процентка кадәр;</p> <p>теркәлгән жинаятьләрнең гомуми санында урамнарда кылынганнарның чагыштырма авырлыгы 10,9 процентка кадәр һәм жәмәгать урыннарында кылынганнар – 17,7 процентка кадәр.</p>
--	--

2. Ярдәмче программа – 1 не гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика. Төп проблемалар һәм аларны хәл итү юллары.

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитетының 2021 елның 27 гыйнварындагы 108 номерлы карары белән расланган «2021-2025 елларга Биектау муниципаль районында жәмәгать тәртибен тәмин итү һәм жинаятьчелеккә каршы көрәш» муниципаль программасын гамәлгә ашыру буенча Биектау муниципаль районы дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының, хезмәтләре һәм ведомстволарының системалы максатчан эшчәнлегенә аның гамәлдә булу срогы дәвамында жинаятьчелек динамикасында һәм структурасында уңай үзгәрешләргә ярдәм итте.

2025 елның 12 аенда Россия Эчке эшләр министрлыгының Биектау районы буенча бүлегендә жинаятьләр, административ хокук бозулар, вакыйгалар турында 10115 хәбәр һәм гариза теркәлгән (АППГ-9723), шуларның 1896сы жинаятьләр турында хәбәрләр һәм гаризалар буенча карарлар (АППГ-1906). 278 жинаять эше кузгатылган (АППГ – 457), 24 жинаять эше РФ ЖПК 37 статьясының 2 өлеше 2 п. тәртибендә кузгатылган, жинаять эше кузгатудан баш тарту турында 597 карар чыгарылган (АППГ – 460), 239 (АППГ 208) хәбәр территориялек һәм тикшерү (судка тартылу) буенча жибәрелгән.

Теркәлгән жинаятьләрнең иң югары күрсәткече 2024 елда (622), иң түбән күрсәткече 2025 елда (450) теркәлгән. 2025 елның 12 аенда авыр һәм аеруча авыр жинаятьләрнең 137 дән 112 гә, ягъни 18,2% ка кимүе күзәтелә.

Жинаятьләрнең гомуми ачылышы 34,5% тәшкил иткән (ТР буенча - 37,8%), бу АППГ белән чагыштырганда 11,3% ка түбәнрәк (45,8%). Ул категория буенча ачылудан 0,2% ка түбәнрәк (37,9%).

Авыр һәм аеруча авыр жинаятьләрне ачу 26% тәшкил итте (АППГ-46,8%) (ТР буенча-39,4%).

Урлауларның ачыклануы 15% ка, 40 тан 25% ка кадәр кимеде; ИТ - технологияләр кулланып кылынган мошеникчылар (РФ ЖК 159-159.6 статьялар) -8,9% ка, 12,2% тан 3,3% ка, банк сөтүннән (карталардан), в/о электрон акчалардан урлаулар (РФ ЖК 158 ст. 3 өлеше «г» п.) - 16,1% ка кимеде, 19,4% тан 3,3% ка кадәр; наркотикларның законсыз әйләнеше белән бәйлә жинаятьләр - 20% ка, 75,6% тан 55,6% ка кадәр; ИТ - технологияләр кулланып кылынган жинаятьләр - 10,2% ка, 17,3% тан 7,1% ка кадәр%,

Талауларның ачылуы АППГ дәрәжәсендә калды - 100%, наркотикларны законсыз сатып алу, саклау, ташу, житештерү һәм эшкәртү - 100%.

2025 елның 12 аенда шәхескә каршы жинаятьләр саны 2024 ел белән чагыштырганда 37,5% ка (96 дан 60 ка) кимегән. Тикшерү тәмамланган һәм судка жибәрелгән – 52 (АППГ - 87) жинаять, яки АППГга караганда 40,2% ка кимрәк. Ачылу 100% тәшкит иткән (АППГ 98,9 %), бу 1,1% ка югарырак.

Туктатып торылган жинаять эшләре юк (АППГ-1).

Хокук бозуларны профилактикалауны оештыру Эчке эшләр органнары көчләрен куллануның төп нокталарынан берсе булып тора. Бүген эчке эшләр министрлыгы бүлеенең координацияләү роле вакытында хокук бозуларны профилактикалауның дәүләт системасы – жәмгыятьне криминальләштерү чыганаclarын нейтральләштерергә, яшьләргә жинаятьчел мохиткә жәлеп итү омтылышларына чик куярга чакырылган система эшли. Эчке эшләр бүлегенең матди-техник дәрәжәсен күтәрүгә житди игътибар бирелә. Аның идарә структурасы оптимальләштерелде, кадрлар составы билгеләнде, ныгытылды, бу, үз чиратында, жинаятьчелеккә каршы көрәш һәм жәмәгать тәртибен саклау нәтижеләренә йогынты ясады.

Ярдәмче программа-1 нең максаты - Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау эшчәнлеген камилләштерү, ә төп бурычы - район территориясендә жинаятьчелек дәрәжәсен киметү.

Уңай нәтижеләргә ирешү һәм жинаятьчелеккә каршы торуның нәтижеләлеген арттыру өчен бу юнәлештә бердәм алымны һәм гамәлләрне координацияләүне дэвам итү таләп ителә.

Болар барысы да хокук бозуларны профилактикалау проблемаларын хәл итүдә программалы-максатчан алымны киләчәктә куллану зарурлыгына китерә.

3. Ярдәмче программасы- 1нең төп максаты һәм бурычлары.

Ярдәмче программасы- 1нең көтелгән ахыргы нәтижеләре тасвирламасы, аны гамәлгә ашыруның сроклары һәм этаплары

Ярдәмче программа-1нең максаты - Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау эшчәнлеген камилләштерү.

Ярдәмче программа-1нең максатына ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү таләп ителә:

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы территориясендә жинаятьчелек дәрәжәсен киметү;

балигъ булмаганнар белән эшләүнең инновацион формаларын һәм ысулларын куллану, балаларны һәм яшьләргә эхлакый һәм патриотик тәрбияләүне активлаштыру һәм камилләштерү;

иректән мөхрүм итү урыннарыннан хөкем ителгәннәрне азат итүгә әзерләүне оештыру;

ижтимагый иминлекне тээмин итүдә эчке эшләр органнары эшчәнлеген оештыру һәм жәмәгать урыннарында хокук тәртибен һәм иминлекне тээмин итү һәм жинаятьләрне ачу өчен заманча техник чаралар кертү;

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы урамнарында хокук тәртибен тээмин итү;

мәгълүмат-телекоммуникация технологияләрен алга таба - ИТТ кулланып кылынган хокук бозуларны профилактикалау.

Ярдәмче программа-1 бурычларын хәл итү өчен түбәндәгеләргә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру каралган:

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы территориясендә жинаятьчелек дәрәжәсен киметү;

балигь булмаганнарның һәм яшьләрнең жинаятьләрен кисәтү, аларны әхлакий тәрбияләүне активлаштыру һәм камилләштерү;

иректән мәхрүм итү урыннарыннан азат ителүче затларны һәм ирегәннән мәхрүм итүгә бәйле булмаган жәзаларга хөкем ителгән гражданның, шул исәптән балигь булмаганнарны һәм яшьләрне ресоциализацияләү;

жәмәгать урыннарында һәм урамнарда хокук бозуларны профилактикалау; мәгълүмат-телекоммуникация технологияләрен алга таба - ИТТ кулланып кылынган хокук бозуларны профилактикалау.

Ярдәмче программа-1 чараларның нәтижәләгән бәяләү өчен түбәндәгә күрсәткечләрдән файдаланырга тәкъдим ителә:

100 мең кешегә кылынган жинаятьләр саны (динамикасы);

гомуми тикшерелгән жинаятьләр санында балигь булмаганнар кылган жинаятьләрнең чагыштырма авырлыгы;

тикшерелгән жинаятьләрнең гомуми санында элек хөкем ителгән затлар тарафыннан кылынган жинаятьләрнең чагыштырма авырлыгы;

урамнарда һәм жәмәгать урыннарында теркәлгән жинаятьләрнең чагыштырма авырлыгы.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары.

Ярдәмче программа-1не гамәлгә ашыру срогы 2026 - 2028 елларга исәпләнгән. Ярдәмче программа-1не гамәлгә ашыру этаплары каралмаган.

Нәтижәләрен бәяләүнең төп максаты, бурычлары, индикаторлары, шулай ук Ярдәмче программа-1дә каралган чараларны финанслау күләмнәре аңа кушымтада тәкъдим ителде.

4. Ярдәмче программа-1не ресурс белән тээмин итүне нигезләү

Ярдәмче программа-1не финанслауның гомуми күләме Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән

16309,4 мең сум тәшкил итә, шуларның 2550,00 мең сумы өстәмә керемнәр исәбеннән.

Ел	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы бюджеты чаралары
2026	5229,5 мең сум, шуларның 850,00 мең сумы өстәмә керемнәр исәбеннән;
2027	5429,6 мең сум, шуларның 850,00 мең сумы өстәмә керемнәр исәбеннән;
2028	5650,3 мең сум, шуларның 850,00 мең сумы өстәмә керемнәр исәбеннән;
Барысы	16309,4 мең сум, шуларның 2550,00 мең сумы өстәмә керемнәр исәбеннән.

Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыруга башкаручыларның төп эшчәнлеген финанслауга бүлеп бирелә торган акчаларны файдалану күздә тотыла.

Ярдәмче программа-1не финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм, район бюджеты мөмкинлекләреннән чыгып, тиешле финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда билгеләнгән тәртиптә ел саен төгәллек кертелергә тиеш.

5. Ярдәмче программа-1не үтәүне оештыру һәм аны гамәлгә ашыру барышын контрольдә тоту.

Хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау субъектлары эшчәнлеген координацияләү район Башлыгы билгеләгән вәкаләтле орган (алга таба - вәкаләтле орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла. Вәкаләтле орган кабул итә торган карарлар (беркетмәләр) тиешле профилактика субъектлары тарафыннан башкарыла. Вәкаләтле орган каршында хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалауның аерым юнәлешләре буенча яисә бу өлкәдә конкрет проблеманы хәл итү өчен эш комиссияләре (төркемнәре) төзелергә мөмкин.

Профилактика субъектларында, аларга кагылган өлештә, штаттан тыш нигездә вәкаләтле орган белән хезмәттәшлек итү, программа чараларын башкаруны координацияләү һәм алар кабул итә торган карарларның гамәлгә ашырылуын тәмин итүче эш төркемнәре төзелергә мөмкин. Вәкаләтле орган эшендә катнашуга аларның ризалыгы белән, суд органнары һәм прокуратура органнары вәкилләре чакырылырга мөмкин. Хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау өлкәсендә вәкаләтле орган вәкаләтләренә керә:

- хокук бозуларны профилактикалау торышына комплекслы анализ ясау белән профилактика субъектларына тәкъдимнәр әзерләү;

- хокук бозуларны профилактикалау буенча озак сроклы муниципаль комплекслы максатчан программалар проектларын эшләү, аларның үтөлешен, бүлөп бирелгән акчаларның максатчан файдалануын контрольдә тоту;

- профилактика эшчәнлеген торышы турында житәкчеләргә мәгълүмат бирү, аның нәтижәлеләген арттыру буенча тәкъдимнәр кертү;

- хокук бозуларны кисәтү, аларны кылуга китерә торган сәбәпләрне һәм шартларны бетерү мәсьәләләре буенча профилактика субъектлары житәкчеләрен тыңлауны оештыру;

Профилактика субъектларының эшчәнлеген координацияләү:

- хокук бозуларны кисәтү, аны камилләштерү чараларын эшләү;

- хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә законнар һәм башка норматив хокукый актлар проектларын эзерләү;

- халык, ижтимагый оешмалар һәм массакуләм мәгълүмат чаралары белән тыгыз хезмәттәшлекне ныгытуга һәм жайга салу буенча.

Ярдәмче программа чараларын вакытында һәм сыйфатлы үтәү, аны гамәлгә ашыруга бүлөп бирелә торган финанс чараларынан рациональ файдалану өчен башкарма хакимиятнең территориаль органнары, жирле үзидарә органнары житәкчеләре жаваплы була.

Чараларны үтәү өчен жаваплы жирле үзидарә органнары, квартал саен, кварталдан соңгы айның 1 числосыннан да соңга калмыйча, билгеләнгән тәртиптә аларның үтөлеше турында вәкаләтле органга мәгълүматны тапшыра.

Ярдәмче программаны үтәү барышын район Советы утырышларында ярты елга кимендә 1 тапкыр карау планлаштырыла, аларда ярдәмче программа башкаручыларның мәгълүматы тыңланачак. Башкарма комитет ел саен 1 мартка кадәр район Башлыгына узган елда Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру турында йомгаклау отчетын тапшыра. Ярдәмче программа чараларын вакытында һәм сыйфатлы үтәүне контрольдә тотуны башкарма комитет гамәлгә ашыра.

6. Ярдәмче программа-1нең икътисадый, социаль һәм экологик нәтижәлеләген бәяләү

Ярдәмче программа-1 чараларын үтәү түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

хокук бозуларны профилактикалау системасының нәтижәлеләген арттырырга, хокук бозуларны кисәтү буенча эшчәнлекне оештыруга барлык профилактика субъектларын, жәмәгәтчелекне жәлеп итәргә;

хокук бозуларны профилактикалау мәсьәләләрен норматив-хокукый жайга салуны тәмин итәргә;

закон тыңлаучан гражданның яшәү рәвешен формалаштыру өчен мәгълүмати-пропаганда эшчәнлеген тулырак файдалану;

халыкның хокук саклау органнарына ышанычы дәрәжәсен арттырырга;

кылына торган авыр һәм аеруча авыр жинаятьләр санын киметергә;

урамнарда һәм башка жәмәгәт урыннарында криминоген хәлне тотрыкландырырга һәм жинаятьләр санын этаплап киметүне башларга;

балигъ булмаганнар кылган хокук бозулар санын киметүне дәвам итәргә;

элек хөкөм ителгэн затлар тарафыннан кылына торган хокук бозулар санын киметүне дэвам итэргэ.

«2026-2028 елларга Биектау муниципаль районында хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау эшчәнлеген оештыру» Ярдемче программасы чаралары исемлеге

№ т/б	Чаралар	Башкаручы (килешү буенча)	Башкару срогы	Финанслау чыганагы	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторлар кыйммәтләре			Еллар буенча чыгымнар суммасы (мең сум)			
						2026 ел	2027 ел	2028 ел	2026 ел	2027 ел	2028 ел	Барысы
1.	Максат: Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында хокук бозуларны һәм жинаятьләрне профилактикалау эшчәнлеген камилләштерү 1 бурьч. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы территориясендә жинаятьчелек дәрәжәсен киметү											
1.1	Халыкта законсыз сакланучы корал һәм сугыш кирәк-яракларын ирекле тапшыруны стимуллаштырырга	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килештерү буенча)	2026-2028 ел	Агымдагы финанслау	100 мең кешегә кылынган жинаять саны, берәм	1026	1021	1016	-	-	-	-
1.2	хокук бозулар профилактикалау а юнәлдерелгән пиаракцияләр оештырырга, аларның барышын һәм нәтижеләрен массакуләм мэгълүмат чараларында яктыртырга	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килештерү буенча), «Татмедиа» АЖ филиалы	2026-2028 ел	Агымдагы финанслау					-	-	-	-

1.3	Дини-миллэтчелек экстремизмына каршы юнэлтелгэн мэгълүмати-пропаганда эшчэнлеген оештырырга	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килештер ү буенча), «Татмедиа» АЖ филиалы	2026-2028 ел	Агымдагы финанслау					-	-	-	-
1.4	Торак йортларның подъездларын һәм йорт яны территорияләренең, урамнарның, скверларның, паркларның һ.б. жәмәгать урыннарын яктыртуны яхшырту чараларын күрергә	БК, Авыл жирлекләре	2026-2028 ел	ЖБ					1638,0	1638,0	1638,0	4914,0
2 бурьч. Балигъ булмаганнар белән эшләүнең инновацион формаларын һәм ысулларын куллану, балаларны һәм яшьләрне эхлакый һәм патриотик тәрбияләүне активлаштыру һәм камилләштерү												
2.1	Балигъ булмаганнарның жәмәгать тәрбиячеләренең квартал саен үткәрелә торган семинар-киңәшмәсен оештырырга	КДН һәм ЗП	2026-2028 ел	ЖБ	гомуми тикшерелгән жинаятьләр санында балигъ булмаганнар кылган жинаятьләренең чагыштырма авырлыгы, процент	1,7	1,6	1,5	-	-	-	-
2.2	Жәмәгать тәрбиячеләре эшен оештырырга. Аларның эшчэнлеген матди кызыксындыру	КДН һәм ЗП, БК, Биектау районы буенча Россия	2026-2028 ел	ЖБ					-	-	-	-

	системасын эшлэргэ.	ЭЭМБ (килешү буенча)										
2. 3	Жэйге савыктыру лагерьларга, шифаханэлэргэ, ял йортларына ятим балалар, ата-ана тәрбиясеннән мэхрүм калган балалар өчен, аз керемле, имин булмаган һәм күпбалалы гаилэләрдән булган, шулай ук балигъ булмаганнар эшләре буенча бүлекчәләрдә исәптә торучы балаларга бушлай юлламаларны квоталауны тәмин итэргэ.	СЯБ, РМБ, ЯСЭБ, ОҺәмПБ, ФБП.	2026-2028 ел	ЖБ					100,00	100,00	100,00	300,00
2. 4	Булган хәрби-патриотик клублар, жәмәгать тәртибен саклау формованиеләре , профилактиканың мәктәп отрядларының матди-техник базасын ныгытырга, эшчәнлеген алга таба да үстерергэ,	РМБ, «Тулпар» ДОД ЦВР, ЯЭСБ, «Форпост » үзәге	2026-2028 ел	ЖБ					-	-	-	-

	хезмәт» проектын гамәлгә ашыру			финансл ау								
2. 1 3	Белем һәм мәданият учреждениеләренд э үсеп килүче буынның рухи- эхлакый культурасын формалаштыруга, жәмгыятьне, әйләнә-тирә дөньяны толерант кабул итүгә юнәлдерелгән, яшьләргә мәданият, төрле этнослар тарихы турында мәгълүмат житкерүне дә кертәп; мәгариф һәм мәданият учреждениеләренд э интернациональ дуслык клубларын үстерү буенча иң яхшы эшкә конкурслар, социаль әһәмиятле проектлар үткәрү	МәдБ	2026- 2028 ел	Агымдаг ы финансл ау					-			-
3 бурыч. Хөкем ителгәннәрне иректән мәхрүм итү урыннарыннан азат итүгә әзерләүне оештыру												

3.1	Элек закон бозган затларга аларны социаль тернәкләндерү һәм ижтимагый тормышка яраклаштыру максатларында хокукий, социаль, психологик-педагогик, медицина һәм башка ярдәм күрсәтү.	УИИ УФСИН ФКУ (киләшү буенча), Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча), «Өмет» КЦСОН, «Биектау ҮРХ» ДАССУ, ХХЭҮ.	2026-2028 ел	Агымдагы финанслау	Тикшерелгән жинаятьләрнең гомуми санында элек хөкем ителгән затлар тарафыннан кылынган жинаятьләрнең чагыштырма авырлыгы, процент	26,7	26,7	26,6	-	-	-	-
4 бұрыч. ижтимагый иминлекне тәмин итүдә эчке эшләр органнары эшчәнлеген оештыру һәм жәмәгать урыннарында хокук тәртибен һәм куркынычсызлыкны тәмин итү һәм жинаятьләрне ачу өчен заманча техник чаралар керту												
4.1	ТР буенча Эчке эшләр министрлығы чит ил гражданнын эшкә алу турында биргән рөхсәт һәм эшкә алу турында алынган хәбәрнамәләргә еллык мониторинг үткәрүне оештырырга	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча)	2026-2028 ел	Агымдагы финанслау	Жәмәгать урыннарында кылынган жинаятьләрнең теркәлгәннәрнең гомуми санында чагыштырмача авырлыгы, процент	17,7	17,6	17,6	-	-	-	-

	ныгыту буенча полиция участок уполномоченныйлары катнашында "Танышырга рөхсәт итегез" еллык акциясен яктыртырга	буенча), «Татмедиа» АЖ филиалы	2026-2028 ел	Агымдагы финанслау					-			-
4.5	Жәмәгать тәртибен тәмин итүгә, яшүсмерләргә һәм яшьләрне хокукый тәрбияләүгә өлеш керткән предприятиеләр һәм оешмалар, уку йортлары һәм физик затлар арасында ел саен уздырыла торган «Закон территориясе» республика конкурсында катнашырга	БК, Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча)	2026-2028 ел	Агымдагы финанслау					-	-	-	-
4.6	Полиция участка уполномоченныйларының социаль-көнкүреш шартларын яхшыртырга, шул исәптән аларны торак белән тәмин итү чараларын гамәлгә ашырырга	БК	2026-2028 ел	ЖБ					200,0 (өстәмә керемнәр булганда)	200,0 (өстәмә керемнәр булганда)	200,0 (өстәмә керемнәр булганда)	600,0 (өстәмә керемнәр булганда)
4.7	Хокук бозуларны профилактикалау эшчәнлеген оештыру буенча хезмәткәрләрнең	БК	2026-2028 ел	ЖБ					2001,20	2201,30	2421,50	6624,0

	агымдагы тээмин ителеше											
5 бурыч. Урамнарда хокукый тэртипне тээмин итү												
5.1	Татарстан Республикасының 2020 елның 16 гыйнварындагы 4-ТРЗ номерлы Законы нигезендә жәмәгать тэртибен тээмин итү буенча халык дружиналары эшен оештырырга	«Форпост» Үзәге, Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килешү буенча)	2026-2028 ел	ЖБ	Урамнарда кылынган жинаятьләрнең теркәлгәннәрнең гомуми санында, чагыштырмача авырлыгы, процент	15,2	15,1	15,1	278,3	278,3	278,8	835,4
5.2	Массакүләм мәгълүмат чараларында уңай тәҗрибәне, жәмәгать тэртибен саклауда иреклек катнашучы затларның эшләре һәм фидакарь гамәлләрен пропагандалауны гамәлгә ашыру	«Татмедиа» АЖ филиалы, Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килешү буенча)	2026-2028 ел	ЖБ					-	-	-	-
5.3	Еллык республика спартакиадаларында яшьләр (эшчеләр), мәктәп һәм студентларның жәмәгать тэртибен саклау буенча формираниеләрнең катнашуын тээмин итү	«Форпост» үзәге, ЯЭСБ	2026-2028 ел	ЖБ					-	-	-	-
5.4	Республика слетларында һәм конференцияләрен	«Форпост» үзәге, ЯЭСБ	2026-2028 ел	ЖБ					-	-	-	-

	урыннарда ИТТ кулланып жинятылэрне профилактикалау турында белешмэлэр, буклетлар, листовкалар таратырга	Россия ЭЭМБ (килешү буенча), АЖ башлыклары, ЯЭСБ, «Татмедиа» АЖ "Высокогорские вести" редакциясе газетасы (килешү буенча)			берәмлекләр саны	10000	10000	10000	200,0 (өстәмә керемнәр булганда)	200,0 (өстәмә керемнәр булганда)	200,0 (өстәмә керемнәр булганда)	600,0 (өстәмә керемнәр булганда)
6.2	"Ничек ИТТ ярдәмендә дистанцион рәвештә кылынган жиняты корбаны булмаса", "Кредитларны үз-үзең тьюларны билгеләү ысуллары турында", "Мошенниклыкның яңа ысуллары һәм финанс белеме кагыйдэләре турында", "Товарны Интернет аша сатып алганда яки сатканда	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килешү буенча), АЖ башлыклары, ЯЭСБ, «Татмедиа» АЖ "Высокогорские вести" редакциясе газетасы (килешү буенча), «Мәдәният	2026-2028 ел	ЖБ	Чаралар саны	360	360	360	-	-	-	-

	үзеңне ничек сакларга" темаларына район халкы белән аңлату эшләрә алып барырга	бүлеге» МКУ, Үзәк китапха нә систе масы										
6.3	Эчке эшләр органнары, УФСИН вәкилләрә белән законлылык торышы һәм жинаятьчелекне кисәтү мәсьәләләре буенча тематик очрашулар, түгәрәк өстәлләр оештырырга	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча), АЖ башлыкл ары, ЯЭСБ, «Татмедиа» АЖ "Высокогорские вести" редакциясе газетасы (киләшү буенча), "Россия ТР буенча УФСИН УИИ" ФКУ (киләшү буенча)	2026-2028 ел	ЖБ	Чаралар / түгәрәк өстәлләр саны	24	24	24	-	-	-	-
6.4	Районның мәгариф учреждениеләрән дә ата-аналар	Биектау районы буенча	2026-2028 ел	ЖБ								

	жыельшларында ата-аналарга (законлы вәкилләргә) баланы социаль чәлтәрләр аша хокуксыз эшчәнлеккә жәлеп итүне ничек булдырмакка икәнән аңлатырга	Россия ЭЭМБ (киләшү буенча), Биектау муниципаль районы «Мәгари ф бүлөгә» МКУ, ЯЭСБ.			Уздырылган жыельшлар саны	36	36	36	-	-	-	
6.5	Проводить полугодовой мониторинг состояния преступности в сфере ИТТ с подготовкой аналитических отчетов	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча)	2026-2028 ел	ЖБ	ИТТ кулланып (төрләргә бүлеп) теркәлгән жинятыләр саны	4	4	4	-	-	-	
Ярдәмчә программа-1 буенча барлыгы:									5229,5	5429,6	5650,3	16309,4

Ярдәмчә программада кулланылган кыскартылмалар:

ЖБ- жирле бюджет

Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ –Биектау районы буенча Россия эчке эшләр министрлыгы бүлөгә.

БК – Башкарма комитет.

КДНҺәмЗП – Балигъ булмаганнар эше буенча һәм аларның хокукын яклау комиссиясе.

УИИ УФСИН ФКУ - Жиняты-башкарма инспекциясенә жәзаларны үтәтү федераль хезмәте идарәсе федераль казна учреждениесе.

«Биектау РҮХ» ДАССУ – «Биектау район үзәк хастаханәсе» Дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе.

ЯЭСБ–Яшьләр эшләре һәм спорт бүлөгә.

МәдБ –Мәдәният бүлөгә.

СЯБ– Социаль яклау бүлөгә.

ОҺПБ –Опека һәм попечительлек бүлөгә.

РМБ – Район мәгари ф бүлөгә.

ХХЭҮ –Хезмәт һәм халыкны эш белән тәмин итү үзәгә.

«Өмет» КЦСОН – «Өмет» Халыкка социаль хезмэт күрсәтү комплекслы үзәге.

ФБП- район финанс-бюджет палатасы.

«СК» МБУ- «Биектау муниципаль районы Спорт комплексы» муниципаль бюджет учреждениесе

«2026 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында жәмәгать тәртибен тәэмин итү һәм жинаятьчелеккә каршы көрәш» муниципаль программасына 2 нче кушымта

«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы халкы арасында наркоманияне профилактикалау»
Ярдәмче программасы

I. Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы халкы арасында наркоманияне профилактикалау
Ярдәмче программаның жаваплы башкаручысы	«Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты» муниципаль казна учреждениесе
Ярдәмче программаның үзара башкаручылары	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты, Биектау районы буенча Россия эчке эшләр министрлыгы бүлеге, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты» МКУ «Мәдәният бүлеге» муниципаль казна учреждениесе, «Биектау муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» муниципаль казна учреждениесе, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты» МКУ Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге» муниципаль казна учреждениесе, Татарстан Республикасының Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының Биектау муниципаль районында социаль яклау бүлеге, Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының «Өмет» халыкка социаль хезмәт күрсәтү комплекслы үзәге» дәүләт автоном учреждениесе, Биектау районы буенча Россия эчке эшләр министрлыгы бүлеге, «Биектау үзәк район хастаханәсе»

	дәүләт автоном сәламәтлек саклау учрежденияесе
Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру срогы	2026 -2028 еллар
Ярдәмче программаның этаплары	Каралмаган
Ярдәмче программаның максаты	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында законсыз наркотиклар тарату һәм медицина булмаган куллануның масштабларын киметү
Ярдәмче программаның бурычлары	Наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы көрәш буенча хокук саклау органнарының көчләрен арттыру; наркотикларга бәйлеләргә дөвалау һәм реабилитация ярдәме, туганнары белән психотерапевтик эш системасын камилләштерү; халыкта наркотиклар куллануга тискәре мөнәсәбәт формалаштыру; балалар һәм яшьләрне мәнфәгатьләр, физик культура һәм спорт буенча түгәрәкләрдә системалы дәресләргә жәлеп итү өчен шартлар тудыру, волонтерлык хәрәкәтен үстерү; наркотикларга каршы эшчәнлекне оештыру, норматив-хокукый һәм методик тәэмин итүне камилләштерү
Ярдәмче программаны ресурслар белән тәэмин итү	Бюджет акчалары исәбеннән ярдәмче программаны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме 327 мең сум тәшкил итәчәк, шуларның 261 мең сумы өстәмә керемнәр исәбеннән: 2026 ел - 109 мең сум, шуларның 87 мең сумы өстәмә керемнәр хисабына; 2027 ел - 109 мең сум, шуларның 87 мең сумы өстәмә керемнәр хисабына; 2028 ел - 109 мең сум, шуларның 87 мең сумы өстәмә керемнәр хисабына; Жирле бюджеттан бүлеп бирелгән акчалар күләме фаразлау характерында һәм билгеләнгән тәртиптә ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш. Программа чаралары

	исемлеген, аларны гамэлгә ашыру этапларын ирешелгән нәтижеләр нигезендә төгәлләштерүне исәпкә алып, тиешле финансылына бюджет проектын формалаштырганда.
Ярдәмче программаның максатларын һәм бурычларын гамэлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтижеләре	Ярдәмче программа чараларын гамэлгә ашыру 2028 елга ирешергә мөмкинлек бирәчәк: оешкан төркем һәм җинаятьчел бергәлек тарафыннан алдан сүз куешып кылынган җинаятьләрнең өлеше тикшерелгән наркоҗинаятьләрнең гомуми саныннан арту; наркомания белән авыручыларның контингентын (ачыкланган һәм теркәлгән саны) арттыру; наркотикларга каршы юнәлештәге ата-аналарның гомумбелем программалары белән колачланган ата-аналарның өлеше арту; кызыксынулар буенча, физик культура һәм спорт, волонтерлык эшчәнлегә түгәрәкләрендә даими шөгылләнүче балалар һәм яшьләрнең өлеше балалар һәм яшьләрнең гомуми санында арту; наркотикларга каршы юнәлешле квалификация күтәрү семинарларында һәм курсларында укыган белгечләрнең өлеше арту.

2. Ярдәмче программаны гамэлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика.

Төп проблемалар һәм аларны хәл итү юллары

2025 елда Биектау районы территориясендә наркотикларның законсыз әйләнеше белән бәйле 13 җинаять ачыкланган, бу узган елның шул чоры (42) белән чагыштырганда, 69% кимрәк (ТР буенча - 13,7%).

Наркотикларның законсыз әйләнеше белән бәйле җинаятьләрнең гомуми ачылуы 55,6% тәшкил итте (ТР буенча - 56,9%), бу узган елның шул чоры (62,6%) белән чагыштырганда 20% ка түбәнрәк.

Хисап чорында наркотик исерек хәлдә кылынган 1 жинаять (АППГ - 0) тикшерелде.

Квартал саен Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының ҮРХ белән тикшерү ясала. 2025 елның 4 кварталында ТР Биектау үзәк район хастаханәсе белән үткәрелгән чагыштырма тикшерү буенча, табиб-нарколокта исәптә тора:

1. «наркомания» диагнозы белән диспансер исәбендә - барлыгы 74 зат, шул исәптән хатын-кызлар - 10, яшүсмерләр һәм балалар юк.

2. «токсикомания» диагнозы белән диспансер исәбендә - барысы 1 кеше, хатын-кызлар һәм балалар юк.

3. наркотиклар куллану сәбәпле профилактик исәптә барлыгы 144 кеше, хатын - кызлар - 10, яшүсмерләр -1.

4. агулы матдәләр куллануга бәйлә рәвештә профилактик исәптә барысы 0, яшүсмерләр 0, балалар 0, хатын-кызлар юк.

Барлыгы исәптә 218 кеше, хатын-кызлар – 20, яшүсмерләр – 1 тора.

Эчке эшләр министрлыгы бүлегендә медицинадан тыш наркотик чаралар куллануга бәйлә рәвештә профилактик исәптә торучы затларга карата тиешле чаралар үткәрелә, ә наркотикларның законсыз әйләнеше өлкәсендә административ хокук бозулар кылган затлар белән аларны профилактик исәпкә вакытында кую буенча эш алып барыла.

Полиция хезмәткәрләре наркотик матдәләр куллануга медицина тикшерүенә жибәргән затларның саны – 18, шулардан наркотик кулланучылар ачыкланганы – 3.

2025 елның 12 аенда 9 кешегә карата РФ КоАПның 6.9 ст. буенча административ беркетмәләр (АППГ - 11) төзелде, алар административ жаваплылыкка тартылды. РФ КоАП 6.8 ст. буенча 5 административ беркетмә төзелде (АППГ - 3). РФ КоАП 6.9.1 ст. буенча 16 кешегә карата административ беркетмәләр төзелде (АППГ - 15).

Бүгенге көндә Биектау районы территориясендә тернәкләндерү үзәкләре юк. Оператив мәгълүматлар буенча НОН өлкәсендә жинаятьләрне ачу нәтижәләре һәм перспективалары ай саен оператив киңәшмәләрдә карала.

Алга таба 1.0 һәм 1.1 формасындагы статистик карточкаларда тиешле позицияләрне вакытында куюны тикшереп торы гамәлгә ашырыла.

Эчке эшләр бүлегендә хезмәтләр эше ТР буенча Эчке эшләр министрлыгының «ТР буенча Эчке эшләр министрлыгы хезмәтләре һәм бүлекчәләре тарафыннан наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы көрәш өлкәсендә эшне оештыру турында» 21.12.2016 № 838 боерыгы таләпләренә туры китереп оештырылган. Атна саен Эчке эшләр бүлеге хезмәткәрләре хезмәт әзерлегенә буенча дәресләр үткәрә, аларда норматив-хокукый актлар һәм методик материаллар өйрәнелә.

ТР буенча Эчке эшләр министрлыгының 757-дсп номерлы боерыгы нигезендә мәгълүмат алу эше оештырылган. Гади наркотик кулланучыларга, наркотиклар куллану мөмкин булган урыннарда карата алынган мәгълүматлар буенча, тышкы хезмәт хезмәткәрләре жәлеп ителә.

Наркотикларның законсыз әйләнешен кисәтү мәсьәләләрен хәл итүгә комплекслы якин килү максатларында муниципаль комиссия һәм муниципаль хакимият органнары белән тиешенчә хезмәттәшлек тәмин ителде.

ОУР хезмәткәрләренә даими нигездә агентура өлешеннән мәгълүмат алуга, шулай ук ОРДга акча бүлеп бирү нигезләгәнә принципияль бәя бирелә. Мәсьәлә Россия Эчке эшләр министрлыгының Биектау районы буенча бүлеге башлыгының шәхси контролендә тора.

3. Ярдәмче программаның төп максаты, бурычлары. Ярдәмче программаның көтелгән ахыргы нәтижәләрен тасвирлау, аны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары

Ярдәмче программаның максаты булып Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында законсыз наркотиклар тарату һәм медицинасыз куллануның масштабларын киметү.

Ярдәмче программаның максатына ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү таләп ителә:

наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы көрәш буенча хокук саклау органнарының көчләрен арттыру;

наркотикларга бәйлеләргә дөвалау һәм реабилитация ярдәме, туганнары белән, психотерапевтик эш системасын камилләштерү;

халыкта сәламәт яшәү рәвеше алып баруга теләк һәм наркотиклар куллануга тискәре мөнәсәбәт формалаштыру;

балалар һәм яшьләрне кызыксыну буенча түгәрәкләрдә, физик культура һәм спорт белән системалы шөгыйльләнүгә жәлеп итү өчен шартлар тудыру, волонтерлык хәрәкәтен үстерү;

наркотикларга каршы эшчәнлекне оештыру, норматив-хокукий һәм методик тәэмин итүне камилләштерү.

Ярдәмче программаның бурычларын хәл итү өчен түбәндәгеләргә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру каралган:

наркотикларның законсыз әйләнешен чикләү буенча хокук саклау органнары эшенең нәтижәлелеген күтәрү;

психоактив матдәләрне легаль булмаган куллануга юл куя торган затларны дөвалау һәм реабилитацияләү системасын үстерү һәм камилләштерү;

халык, шул исәптән балалар һәм яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвеше формалаштыру;

наркотикларга каршы эшчәнлекне оештыру, норматив-хокукий һәм методик тәэмин итүне камилләштерү.

Ярдәмче программа чараларының нәтижәлелеген бәяләү өчен түбәндәге күрсәткечләрдән файдаланырга тәкъдим ителә:

төркем һәм жинаятьчел бергәлек тарафыннан оештырылган алдан сүз куешу буенча төркем составында кылынган жинаятьләрнең тикшерелгән наркожинаятьләрнең гомуми саныннан өлеше;

ачыкланган һәм теркәлгән наркомания белән авыручылар саны;

наркотикларга каршы юнәлдерелгән ата-аналар всеобучы программасына кертелгән ата-аналар өлеше;

балалар һәм яшьләрнең гомуми санына кызыксынулар буенча, физик культура һәм спорт, волонтерлык эшчәнлегә түгәрәкләрендә даими шөгыльләнүче балалар һәм яшьләр өлеше;

наркотикларга каршы юнәлешле квалификация күтәрү семинарларында һәм курсларында укыган белгечләр өлеше.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру срогы 2026 – 2028 еллар чорына исәпләнгән.

Төп максат, бурычлар, нәтижәләрне бәяләү индикаторлары, шулай ук Ярдәмче программада каралган чараларны финанслау күләмнәре аңа кушымтада тәкъдим ителде.

4. Ярдәмче программаны ресурс белән тәмин итүне нигезләү

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме район бюджеты акчалары исәбеннән 327 мең сум тәшкил итәчәк, шуларның 261 мең сумы өстәмә керемнәр исәбеннән:

Еллар	Биектау районы бюджеты акчалары, мең сум	Өстәмә керемнәр, мең сум
2026	109,0	87,0
2027	109,0	87,0
2028	109,0	87,0

Жирле бюджеттан бүлеп бирелгән акчалар күләме фараз характерында була һәм билгеләнгән тәртиптә ел саен төзәтмәләр кертергә тиеш. Программа чаралары исемлеген, аларны гамәлгә ашыру этаптарын ирешелгән нәтижәләр нигезендә төгәлләштерүне исәпкә алып, тиешле финанс елына бюджет проектын формалаштырганда.

5. Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы

Чараларны финанслау аларны гамәлгә ашыру өчен җаваплы һәм әлеге Программаны үтәүче булып торучы башкарма комитет бүлекләре, ведомстволар һәм жирле үзидарә органнары аша гамәлгә ашырыла. Программаның үтәлешен гомуми контрольдә тотуны Татарстан Республикасы

Биектау муниципаль районы Советы гамәлгә ашыра, ул, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районындагы наркотикларга каршы комиссия белән килештереп, программа чаралары буенча максатчан күрсәткечләрне һәм чыгымнарны, Программаны гамәлгә ашыру механизмын, башкаручылар составын төгәлләштерә һәм аларны үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә. Программаны үтәүчеләр программа чараларын башкарганнан соң наркотикларга каршы комиссиягә билгеләнгән форма буенча чаралар үтәлеше турында квартал саен хисаплар тапшыра.

б. Ярдәмче программаның икътисадый, социаль һәм экологик
нәтижәләлеген бәяләү

Ярдәмче программа чараларын үтәү түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

Татарстан Республикасы эчендә наркотикларны легаль булмаган житештерү, транспортировкалау һәм тарату инфраструктурасын юкка чыгару юлы белән наркотикларның тәкъдимнәрен кыскартырга;

наркотик чаралар, психотроп матдәләр һәм аларның прекурсорлары, шулай ук көчле тәэсир итүче матдәләрнең легаль әйләнештән законсыз әйләнешкә керүенә юл куймаска;

медицинасыз кулланыла торган наркотикларның яңа төрләре, шулай ук контрольләнми торган психоактив чаралар һәм матдәләр әйләнешен бетерергә;

наркотикларга ихтыяжны профилактик, дөвалау һәм тернәкләндерү эше системасын камилләштерү, шулай ук жәмгыятьтә наркотиклар куллануга карата тискәре мөнәсәбәт формалаштыру юлы белән киметергә.

«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы халкы арасында наркоманияне профилактикалау» Ярдәмче программасына кушылта

«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы халкы арасында наркоманияне профилактикалау» Ярдәмче программасы чаралары исемлеге

№ т/б	Чаралар	Башкаручылар	Башкару сроклары	Финанслау чыганагы	Ахыргы нәтижэләрне бәяләү индикаторы	Еллар буенча чыгымнар суммасы (мең сум)		
						2026	2027	2028
Максат: Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында законсыз наркотиклар тарату һәм медицина булмаган куллануның масштабларын киметү								
1. 1. бурыч. Наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы көрәш буенча хокук саклау органнарының көчләрен арттыру								
1.1.	Наркотик чараларның һәм психотроп матдэләрнең законсыз әйләнеше белән бәйлә жинаятьләрне ачыклау, чикләү һәм ачуга юнәлтелгән оператив-	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча)	2026-2028	агымдагы финанслау	төркем һәм жинаятьчел бергәлек оештырган алдан сүз куешып төркем составында кылынган жинаятьләрнең	-	-	-

	эзлэү чаралары үткэрергэ				тикшерелгэн наркожинаятълэрнең гомуми саныннан өлеше			
1.2.	Наркотикларның законсыз әйләнеше өлкәсендә оешкан жинаятълар төркемнәрне (бергәлекләрне) юкка чыгаруга юнәлтелгән оператив-эзлэү чараларын үткэрергэ; наркотиклар керемнәрен легальләштерүне булдырмау буенча комплекслы чаралар күрергә.	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча)	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
1.3.	Кыргый үсә торган һәм культивацияләнгән торган наркотик үсемлекләрнең үсү урыннарын ачыклау һәм бетерү буенча оператив-профилактик	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча), авыл жирлекләре башлыклары	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-

	чаралар комплексын гамэлгэ ашырырга							
1.4.	Наркотиклы кыргый үсүче үсемлеклэрнең законсыз чөчүлеклэрен һәм үсү урыннарын юкка чыгаруның, шулай ук аларда психоактив матдэлэр микъдарын киметүнең заманча технологиялэрен кертергэ	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килешү буенча), авыл жирлеклэре башлыклары	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
1.5.	Коррупциягэ каршы көрөшнең нәтижэлелеген арттыру максатында наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы көрөшне гамэлгэ ашыручы хокук саклау органнарына ышаныч дәрәжәсен арттыру	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килешү буенча)	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-

	чараларын гамэлгэ ашырырга.							
1.6.	"Интернет" мэгълүмат-телекоммуникация челтэре мөмкинлеклэрен кинрэк файдаланып, ышаныч телефоннарының, гражданнар мөрәжәгатьлэре белән эшлэү буенча кабул итү пунктларының һәркем файдалана алырлык булуын һәм нәтижәлелеген күтэрү	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килешү буенча)	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
2. 2 бурыч. Наркотикларга бэйлелэргә дөвалау һәм реабилитация ярдәме, туганнары белән, психотерапевтик эш системасын камилләштерү.								
2.1.	Наркологик ярдәм күрсәтүче район сәламәтлек саклау учреждениеләренең матди-техник базасын ныгытырга	«Биектау РҮХ» ДАССУ	2026-2028	агымдагы финанслау	Наркомания белән авыручыларның ачыкланган һәм теркәлгән саны арту, кеше	-	-	-

2.2.	Диагностика ысулларын камиллештерегэ	«Биектау РҮХ» ДАССУ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
2.3.		«Биектау РҮХ» ДАССУ	2026-2028	ЖБ (өстәмә керемнәр булганда)		70	70	70
2.4.		«Биектау РҮХ» ДАССУ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
2.5.		СЯБ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
2.6.		Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килешү буенча), «Биектау РҮХ» ДАССУ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
2.7.		ЦЗН, Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (килешү буенча)	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-

3. 3 бурыч. Халыкта сәламәт яшәү рәвеше алып баруга теләк һәм наркотиклар куллануга тискәре мөнәсәбәт формалаштыру.

3.1.	Мәгариф учреждениеләрендә профилактик эшне оештырырга, шул исәптән үткәрергә:				Агымдагы елда наркотикларга каршы белем бирү программаларына кертелгән ата-аналар өлеше			
3.1.1.	- Гомуми белем бирү уку йортлары арасында «Мәктәп - наркотикларсыз территория» конкурсын	РМБ	2026-2028	ЖБ (өстәмә керемнәр булганда)		3,0	3,0	3,0
3.1.2.	«Белергә хокукым бар!» интернет- дәресләрен	РМБ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
3.1.3.	Гомуми белем бирү учреждениеләре укучылары өчен "Сәламәтлек турында фән" дигән профилактик интерактив дәресләрен	РМБ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
3.2.	Мәгариф учреждениеләрендә укучыларның ата-	РМБ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-

	аналары белән наркотикларга каршы профилактик эш алып бару («Уңышка юл» проекты)							
3.3.	Наркотик чаралар һәм психотроп матдэләр кулланучыларны иртә ачыклау системасын үстерергә, шул исәптән уздырырга:	РМБ	2026-2028	агымдагы финанслау				
3.3.1.	Наркомания белән авыручылар өчен чикләү куелган һөнәри эшчәнлекнең һәм эшчәнлекнең югары куркыныч чыганагы белән бәйлә аерым төрләрән гамәлгә ашыручы затларның наркотик чаралар һәм психотроп матдэләр куллану предметына башлангыч (эшкә кергәндә) һәм	«Биектау РҮХ» ДАССУ, предприятие, учреждение һәм оешмалар житәкчеләре	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-

	периодик медицина тикшерүлөре							
3.3.2.	Наркотик чаралар һәм психотроп матдэлэр куллану предметына укучыларның һәм хәрби хезмәткә чакырылу яшендөгә затларның профилактик медицина тикшерүлөре	«Биектау РҮХ» ДАССУ, РМБ, ВК	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
3.4.	Наркотикларга каршы эчтәлекле профилактик спектакльләр күрсәтүне, наркотикларга каршы киномарафоннар уздыруны оештырырга	МәдБ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
3.5.	Сәламәт яшәү рәвешен популярлаштыруга һәм психоактив матдэлэр куллануны кисәтүгә юнәлдерелгән жәмәгать фикерен формалаштыру буенча		2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-

	массакулэм мэгълумат чаралары эшен дэвам итэргэ	«Татмедиа» АЖ филиалы						
3.6.	Наркотикларга каршы программалар уздыру кысаларында социаль куркыныч төркеменең ата-аналары белән профилактик чаралар	«Өмет» КЦСОН	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
3.7.	Массакулэм мэгълумат чаралары һәм интернет ресурслары аша сәламәт яшәү рәвешенә билгеләнеш формалаштыру	«Өмет» КЦСОН	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
4 бурыч. Балалар һәм яшьләрне мәнфәгатләр, физик культура һәм спорт буенча түгәрәкләрдә системалы дәресләргә жәлеп итү өчен шартлар тудыру, волонтерлык хәрәкәтен үстерү.								
4.1.	Психоактив матдәләр куллануны профилактикалау буенча ирекле хәрәкәтне үстерүдә ярдәм итэргэ	РМБ, ЯЭСБ, Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча)	2026-2028	агымдагы финанслау	Балаларның һәм яшьләрнең гомуми санында кызыксынулар, физик культура һәм спорт	-	-	-

4.2.	«Спорт наркотикларга каршы» акциясен һәм фестивален үткәрергә	ЯЭСБ	2026-2028	агымдагы финанслау	түгәрәкләрендә, волонтерлык эшчәнлеге буенча даими шөгыйльләнүче балалар һәм яшьләр өлеше, процент	-	-	-
4.3.	Балаларда һәм яшүсмерләрдә шәхси, рухи һәм әхлакый кыйммәтләрне аңлауны стимуллаштыруга юнәлдерелгән методикаларны кертергә («Мөстәкыйль балалар» проектын гамәлгә ашыру)	РМБ	2026-2028	ЖБ (өстәмә керемнәр булганда)		14,0	14,0	14,0
4.4.	Наркотикларга каршы эшчәнлекләренә (конкурс нигезендә) ярдәм итәргә:							
4.4.1	Балаларга өстәмә белем бирү учреждениеләренә	РМБ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
4.4.2	Мәдәният учреждениеләренә	МәдБ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-

4.4.3	Яшьләр иҗтимагый оешмалары һәм яшьләр учреждениеләренә	ЯЭСБ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
4.4.4	Халыкка социаль хезмәт күрсәтү учреждениеләренә	СЯБ	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-
55 бурыч. наркотикларга каршы эшчәнлекне оештыру, норматив-хокукий һәм методик тәэмин итүне камилләштерү.								
5.1.	Наркотикларга каршы эшчәнлек өлкәсендә гамәлдәге норматив хокукий базага системалы анализ ясарга һәм аны камилләштерү буенча тәкъдимнәр кертү	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча), Ярдәмче программада катнашучылар	2026-2028	агымдагы финанслау	Агымдагы елда наркотикларга каршы юнәлештә квалификация күтәрү буенча семинарларда һәм курсларда укыган белгечләрнең өлеше, процент	-	-	-
5.2.	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында наркоситуация мониторингын алып баруны оештырырга	Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ (киләшү буенча), Ярдәмче программада катнашучылар, район НКК	2026-2028	агымдагы финанслау		-	-	-

5.3.	Район китапханэсен наркотикка каршы эдэбиат белэн баетырга һәм аларда тематик күргэзмэлэр уздыруны оештырырга	МэдБ	2026-2028	ЖБ		11,5	11,5	11,5
5.4.	Наркоманияне профилактикалау буенча методик эдэбиат һәм күрсәтмә агитация чараларын эшлэргә, бастырып чыгарырга һәм таратырга	ЯЭСБ	2026-2028	агымдагы финанслау, ЖБ		10,5	10,5	10,5
Ярдәмче программа буенча барлыгы:						109,0	109,0	109,0

Программада кулланылган кыскартулар:

НКК – наркотикларга каршы комиссия

«Биектау РҮХ» ДАССУ – «Биектау районы үзәк хастаханәсе» Дәүләт автоном сәламәтлек саклау учреждениесе

Биектау районы буенча Россия ЭЭМБ –Биектау районы буенча Россия Эчке эшләр министрлыгы бүлеге.

ЯЭСБ –Яшьләр эшләрә һәм спорт бүлеге.

МэдБ –Мәдәният бүлеге.

СЯБ –Социаль яклау бүлеге.

РМБ – Район мәгариф бүлеге.